שמערבין לגדול ביום הכפורים אמרו להן אבל אמרו להן כשם שמערבין לגדול ביום הכפורים כן מערבין לנזיר בין ולישראל בתרומה ובין שמאי: בתחם איכא סעודה הראויה מבעוד יום הכא ליכא סעודה הראויה מבעוד יום; כמאן דלא כתנניה דתניא תנניה אומר כל עצמן של בית שמאי לא היו מודים בעירוב עד שיוציא מטתו וכל כלי תשמישו לשם כמאן אזלא הא דתניא עירב בשחרים לא יצא בלבנים, בלבנים לא יצא בשחרים כמאן? אמר רב נחמן בר יצחק תנניה היא - ואליבא דב"ש, ולתנניה - בשחרים הוא דלא יצא הא בלבנים יצא האמר עד שיוציא מטתו וכלי תשמישו לשם? הכי קאמר עירב בלבנים והוצרך לשחרים אף בלבנים לא יצא כמאן אמר רב נחמן בר יצחק תנניה היא ואליבא דבית שמאי: סומכוס אומר בחולין: ואילו לנזיר ביין לא פליג בא טעמא אפשר דמתשיל אנזירותיה בא תרומה נמי אפשר דמתשיל עילויה דשאר מתשיל עלה הדרא למיבלא ולפרוש עלה ממקום אחר? לא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף ולפרוש עלה מניה וביה: דלית בה שיעורא ובמאי פסקא אלא סומכוס סבר לה כרבנן דאמרי כל דבר שהוא משום שבות גזרו עליו בין השמשות; כמאן אזלא הא דתנן יש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם מלא קומצו מנחה ומלא חפניו קטרת והשותה מלא לוגמיו ביום הכפורים, ובמזון שתי סעודות לעירוב כמאן: א"ר זירא סומכוס היא דאמר מאי דחזי ליה בעינן אדרבי שמעון בן אלעזר דתניא ר"ש בן אלעזר אומר מערבין: לחלה ולזקן כדי מזונו, ולרעבתן בסעודה ביונית של כל אדם תרגומא אחולה וזקן, אבל רעבתן במלה דעתו אצל כל אדם: ילכהן בבית הפרס: דאמר רב יהודה אמר שמואל ימנפח אדם בית הפרס והולך, דרבי יהודה בר אמי משמיה דרב יהודה אמר בית הפרס שנידש טהור: רבי יהודה אומר אף בית הקברות: תנא מפני שיכול לחרוץ ולילך בשידה תיבה ומגדל וקא סבר אהל זרוק - שמיה אהל, ובפלוגתא דהני תנאי דתנינא הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל רבי מטמא רבי יוסי ברבי יהודה מטהר במאי מטיפלגי מ"מ אהל זרוק לאו שמיה אהל ומים אהל זרוק שמיה אהל דתניא רבי יהודה אומר

מערבין

תרומה נמי אפסר דמתשיל[נ] ולא מלי לאוקמה בתרומה ביד כהן דהו לא מלי לאתשולי עליה כלומר בפרק הטודר מן הירק (נדרים דף נמ:) מדקתני בחולין משמע דווקא בחולין לאכל בתרומה אפי' ביד ישראל לא: **ולפרוש** עליה ממקום אחר • הטמא מ"ד דכל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות ואף על גב דרבנן דאיכא לאתשולי עליה הכנה אמרינן בפירקא (דף לח:) דתחילת היום קונה עירוב וטוותיה קיימת לן מ"מ מותר לתקן הטבל דלא גזרו עליו בין השמשות עד שהגיע לילה ניכרת ווילוש והא דתנן בבמה מדליקין (שבת דף לד:) דספק תשיכה אין מטמרין את הודלי והייבו כרבנן דר' אפ"ה קס"ל דהך מתני' דהכא אתיא כרבי משום דאיכא מצוה דמוקי להו הש"ס לקמן כרבי וא"ת אם כן אמאי קתני מתני' אכל לא בטבל הא חזי לתקוני בין השמשות ואין לומר דהשתא אתיא דלא כרבי מדפריך לקמן (דף לח:) ריש רבי וסיפא רבנן ולא פריך ריש וסיפא רבנן ומליעתא רבי ועוד דפריך לקמן אכל לא בטבל פשיטא משמע דליכא מאן דפליג ומיהו אליכא למימר הא דפריך פשיטא הייבו משום דמרישא שמעינן לה דקתני מערבין בדמאי דמשמע אכל לא בטבל וי"ל דאיו מוטיל מה שרלוי לתקנו אלא במידי דחזי הכא לשום אדם כגון תרומה דחזיא לכהנים ונזדע דאמר לעיל דאין מערבין בהקדשות אף על גב דאפשר לאיתשולי עליהו: **לא** נחשדו חברים • אע"ג דמשום כבוד שבת שרי כדאמר בהאשה רבה (יומא דף צ:) הייבו שצריך לאכול אוכל פירות בשבת אבל הכא מייבי דאין צריך לאוכלן בשבת ואע"ג *דאין מערבין אלא לדבר מצוה לא המירו לתרום שלא מן המוקף אלא לכבוד שבת ולא לצורך מצוה אחרת: **אלא** סומכוס סבר לה כרבנן • ואם תאמר מהאי טעמא נמי מיר לא יערב ביין ביום השבת הוא לשאול מן הגדיים בשבת כדאמרינן פרק מי שהחשיך (שבת דף קנ:) וי"ל דלצורך שבת נשאלין דלמחרינן הכא והאי דאיכא מוקר לשתות יין בשבת: **תרגומא** אחולה וזקן • ות"ת ולוקמא נמי כרבנן דסומכוס והכל לפי מה שהוא אדם אחולה וזקן דלרבנן מערבין חולה וזקן כדי מזונו דמקלי טפי מסומכוס דאמרי אפילו במידי דלא חזי ליה מערבין משום דחזי לאחריני כל שכן דמערבין במידי דחזי ליה אע"ג דלא חזי לאחריני וי"ל דלרבנן אין מערבין לחולה ולזקן כדי מזונו אלא בסעודה ביונית דהא כיון דלא בעו מידי דחזי ליה אם כן לחולה וזקן מערבין נמי אפי' במאכל דלא חזי להו אלא לבריא ובמידי דלא חזי לדידהו ע"כ שיעורו בסעודה ביונית וא"כ גם במידי דחזי להו בעינן שיעור סעודה ביונית דאין סברא שיהא לרבנן ב' שיעורין לחולה ולזקן א"כ הכל לפי מה שהוא אדם משמע נמי לאפוקי ישראל בתרומה והא דנקט תרגומא אחולה וזקן הוא הדין דהוה מלי למינקט אישראל בתרומה אלא נקט חולה וזקן משום דרשב"ל אייתי ביה:

ומר סבר אהל זרוק שמיה אהל • דוקא כשמונח הוי אהל אבל בשעת זריקה אפילו רבי יוסי ברבי יהודה מטמא דבאוהב שעה לא תשיב אהל כלל מידי דהוה לעוף פורח ואמרינן המנפנפת דתנן באהלות (פ"ח מ"ה) דאין מביאין ואין מוצאין והכי נמי קתני

שמערבין לגדול • נמי שהוא גדול שהבית שהי שעורות שחייב בעטי ואע"ג דלמחר לא חזי ליה הואיל וחזי לקנן שאינו בר שוכנין: **אבל** לחמה: **מבעוד יום** • אל ערב יום הכיפורים: **כמאן דלא כתנניה** • הא מתני' דמשמע שהיו בית שמאי מודין בעירוב דלא כתנניה: **עירב בשחרים** • היה לבוש שחורים והלך ויבש בסוף אלפים אמה עד שקבה שם שביתה שקיבל עליו היום וחזר לביתו: **כל כלי תשמישו** • משמע דאי לא אפיק כל כרכי תשמיש לא הוי עירוב לדידיה: **דמיתשיל אנזירותיה** • יתאל לחכם ויתיר לו נדרו ויהא יין לאוי לו: **מיתשיל עליה** • ויפתח בתרומה: לא נתכוונתי לכך" ותכן (מיר דף לפ:) הקדש מעות אינו הקדש: **הדרא למבלא** • ומבל לא חזי: **ולפרוש עליה ממקום אחר** { לבתר דמתשיל עלה והדרא למבלא } בין השמשות בשעת קניית עירוב מלי למימר "פירות שיש לי בביתי יהו תרומה עלי זו" ואשכחת דאיתי ליה תקנתא דתחזי ליה: **מוקף** • סמוך כמו מקיפין בבטי (מוקין מו:) שסומכים זו לזו וראוין אם דומות זו לזו וכמו מקפת וקורא לה שם דמסכת מדה בפרק בתרא (דף עמ:) אלא מן המוקף מדבר שאינו סמוך ל באותו כלי דליהוי מיניה וביה: **דלים ביה שיעורא** • שמזון ב' סעודות מצומצמות הניח ואי מפריש תרומה מיניה כל ההו בגר ליה שיעור עירוב: **ומאי פסקא** • בתמיה לומר מאי אלי הירוגא וכי פסקא תנא למילתיה דאין אדם טחן במילתיה הכי: **סבר לה כרבנן** • דפליגי עליה דרבי לקמן בפירקין (דף לז:): **גזרו עליו** **בין בשמשות** • בבשבת עצמה והגבהת תרומה-שבת היא וכיון דמעיקרא לא תקנה ובמיה למימר לי בעי הוי חזי להתוא שעתא דמתשיל עלה כל מקום שהיא והדרא למבלא והדר אמר תרומתה בגפון שבה ומעבר לאחון בדרומה וכן כולם אם כן מתקן ליה בין השמשות וקובר אבטח, וקניית עירוב בשבת לכנס וזה יולא: **יש שאמרו** • יש דברים שאמרו שיעורן לפי מה שהוא אדם ואין שיעורן שוה בכל: **מלא חפניו קמרים** • ביום הכפורים: **קרבנות** • להא דתני שיעורא באדם עצמו אחולה וזקן ולקולא ולא לרעבתן ולחומרא דבמלה דעתו: **מנפח אדם בית הפרס** • שדה שנתרש בה קבר כולה שפיכה מעוט עצמות היא ועצמות בלא בשר אינו מטמא באהל וכשמנפח לפני רגליו אם יש שם עצם גדול גרלה מאלוי ועצם קטן גרלה בנפיחה ואינו מטיטו ברגליו: **שידש** • בדריסת רגלי בני אדם: **עפור** • שכבר נידשו עצמות שבו ונפתחו מכשעורה: **אהל זרוק** • אהל המיטלטל: **שמיה אהל** • ותוקן ביו לבין הטומאה: **מרן** **הפמים** • מטמאה באהל: **שידה** • מרכבת נשים עגלה עשויה כקופסא: **מגדל** • משמ"ר: **אהל זרוק לאו שמיה אהל** • וכל שאינו אהל אינו מוקן: **שמיה אהל** • ותוקן ובגדולה עסקינן שמחזיק מ' סאה בלח שהם פורים ביבש דאי קטנה כלי היא ומקבלת טומאה ולא חיילא ורבנן דמתני' כרבי סבירא להו וכן לרבי יהודה וכן לרבנן כשומכוס סבירא להו דלמחר מידי דחזי ליה למיכליה בההיא שעתא בעינן: מערבין

אלא • אלא מאי דהוה לעוף פורח ואמרינן המנפנפת דתנן באהלות (פ"ח מ"ה) דאין מביאין ואין מוצאין והכי נמי קתני

מגדל • מטמאה באהל: **אהל זרוק לאו שמיה אהל** • וכל שאינו אהל אינו מוקן: **שמיה אהל** • ותוקן ובגדולה עסקינן שמחזיק מ' סאה בלח שהם פורים ביבש דאי קטנה כלי היא ומקבלת טומאה ולא חיילא ורבנן דמתני' כרבי סבירא להו וכן לרבי יהודה וכן לרבנן כשומכוס סבירא להו דלמחר מידי דחזי ליה למיכליה בההיא שעתא בעינן: מערבין

מרן • מרן בגלילון השיים תוס' ד"ה ולפרום וכו' אינה נמי דמיתשיל כל דפריך פשיטא הייבו משום דמרישא שמעי' עי' תוס' שבתים ד' כא ע"ב ד"ה עבר זמנו:

מסורת הגליון

[נ] גר א מוס"ע ח"ס פי' פס סעיף ז:

נא ב מיי' פ"ו מהל' עירובין הלכה יז עור ש"ע ח"ס פי' הע סעיף ל:

נב ג ד מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הל' ח:

נג ה ו מיי' פי"ח מהל' טומאת מת הל' ב:

רבינו חננאל

שמערבין לאדם גדול. פי' כיון שהוא אדם גדול בשנים חייב במצות. ביה"כ מערבין לו ערובי תחומין ועירובי חצרות אע"פ שאסורה לו אכילה ביה"כ וכשם שמערבין לגדול ביה"כ ואין בו ביום אכילה כך מערבין לנזיר בין ולישראל בתרומה ואע"פ שהן אסורין בהן וב"ש התם בענין גדול ביה"כ בשעה שמערבין לו בה איכא סעודה הראויה לו הני נזיר בין ישראל בתרומה ליכא בשעת עירוב סעודה הראויה להם. וא"ת דמערבין לגדול דלא כתנניא (דתניא) תנניא אומר [דתניא] תנניא אומר כל עצמן של ב"ש לא היו מודים בעירוב עד שיוציא מטתו וכל כלי תשמישו לשם. מאן תנא דהא דתניא עירב בלבנים והוצרך בשחרים אף בלבנים לא יצא תנינא ואליבא דב"ש: סומכוס אומר בחולין ואילו לנזיר ביין לא פליגי לומר בשום דיין חוי לשאר בנ"א שאינן נזירים הרומה נמי חוי א לכהנים אלא נזיר משום דאפשר דמיתשיל על נזירותו ושרי ליה. תרומה נמי אפשר דמיתשיל עלה ונפקא לחולין ואמרינן הרומה אי מיתשיל עלה הדרא למבלא ועדיין היא אסורה לישראל ואמרינן אשר (עליו) [לאפרושי עלה] דהא תרומה ממקום אחר נשארה זו כולה חולין ורחינן לא יתבן להרציא עליה תרומה ממקום אחר דלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף. פי' אין תורמין על פירות שהן בבאן מעורות שהן מונחין במקום אחר ואינן מוקפין. כלומר דהיקף שמקיפין על כולן נמצא כאילו נתנין אלו באלו ונמצא תורם מצד זו לצד זו ואמרינן אפשר דמיתשיל עלה וספרש ממנה הנשארת דאורה היא לאכילתו כמו היין לנזיר לאדר שישאל על נזירותו ודחינן לא פליג סומכוס אלא בתרומה שהיא מעומדת שאם ישאל עליה ותחזור למבלא ויפרש ממנה תרומה לא תשאר בה מין ב' שעורות. ואקשינן אמאי ממקה כלומר דרא ה לתרומה (אי) [מן] העירוב לגברי ושבר בחולין בלבד היה לו לומר בר"א בתרומה מועפת אבל בתרומה מרובה שאם יוציא תרומתה ממנה ותשאר ממנה מין ב' שעורות מערבין לו בה. אלא סומכוס סבר לה כרבנן דפליגי על ר' בשמועה שאחרי שמועה (ניתנו) [דתנו] באילן כו' דאכל דבר שהוא משום שבות גזרו עליו בין השמשות ותקנת הטבל (משום) [שבות] [הוא כמאן אזלא [הא] דתנן יש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם. קומץ מנחה ומלא חפניו קטורת והשותה מלא לוגמיו ביה"כ ובמזון ב' סעודות לעירוב סומכוס (אי) [היא] דאמר מאי דחזי ליה לאחריני אע"ג דלא חזי ליה שפיר דמי: ליטא דלא כר"ש בן אלעזר דאמר מערבין לחולה ולזקן מזונו. ולרעבתן בביונית של כל אדם. ואמרינן אפילו תימא מתני' דקתני במסכת כלים פרק ט"ו יש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם וקתני בה בסוגן ב' סעודות לעירוב אחולה ואזקן קתני כר' אלעזר בר' שמעון ותני ר' אלעזר בר' שמעון בתני כדי מזונו אבל רעבתן אפי' האי תנא מודה [משערינן] בבינוני משום דבמלה דעתו אצל כל אדם. לכהן בבית [הפרס] ואמרינן בית הפרס מנפח אדם מנפח ומפריח עפר תיחות. וכיון שגילה עפר ולא ראה עצם תתהוי מחוד וכן אם נידש אותו בית הפרס כיון שנדרס ברגלי העוברין והשבין אלו היה שם עצם ודאי נדרס ונתפעם [ונטהר] המקום: מתני' רבי יהודה אומר אפי' בבית הקברות כו'.

רב נסים גאון

מסכת ברכות ובסוף מסכת דהוריות רב יוסף סיני ורבה עיקר הרים: **לא** נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף עיקר דילה בשבוה בסכת חלה בפרק א' (מסכת ע) תחלה והתרומה חייבין עליה מיתה ודמשמע כו' ואין ניטלין מן הטהור על הטמא אלא מן המוקף וזה הדבר בתרומה גדולה אבל בתרומת מעשר לא כמא דמפרש בשמעון ביכורים בפרק ב' (מ"ה) תרומת מעשר לבכורים בשתי דרכים ולתרומה בב' דרכים סעודת לעירוב סומכוס (אי) [היא] דאמר מאי דחזי ליה לאחריני אע"ג דלא חזי ליה שפיר דמי: ליטא דלא כר"ש בן אלעזר דאמר מערבין לחולה ולזקן מזונו. ולרעבתן בביונית של כל אדם. ואמרינן אפילו תימא מתני' דקתני במסכת כלים פרק ט"ו יש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם וקתני בה בסוגן ב' סעודות לעירוב אחולה ואזקן קתני כר' אלעזר בר' שמעון ותני ר' אלעזר בר' שמעון בתני כדי מזונו אבל רעבתן אפי' האי תנא מודה [משערינן] בבינוני משום דבמלה דעתו אצל כל אדם. לכהן בבית [הפרס] ואמרינן בית הפרס מנפח אדם מנפח ומפריח עפר תיחות. וכיון שגילה עפר ולא ראה עצם תתהוי מחוד וכן אם נידש אותו בית הפרס כיון שנדרס ברגלי העוברין והשבין אלו היה שם עצם ודאי נדרס ונתפעם [ונטהר] המקום: מתני' רבי יהודה אומר אפי' בבית הקברות כו'.

הגהות מהר"ב רגשבורג [ת] ליפא פליגי אדרבי שמעון בן אלעזר. כ"כ מהרי' דאמרה הכל לפי מה שהוא אדם דהרבה"ת דלא מעבר לרעבתן בדידיה ומפני הרגמת אחולה וזקן אמרה שהוא לא מרעבתן דבעלה דעתו וכו' וכ"כ ריפא"ל: [כ] תוס' ד"ה הרומה וכו' ולא מלי לאוקמי בתרומה ביד כ:ן וכו'. כ"כ לפמ"ש בגדים שם בפי' כרלמ"ם בשם הר"ת ממיין לק"מ ישוע"ה וזד"ק:

תתנינא
טיות תנינא - לבר אין עירוב (עי' בת אז בלבד אחר חלקי) אך טיוטא מאתו וכל כלי תשמישין לעצם (מאקום טיתתו)

מבנה
ל נחמן בר יצחק ל תשובות לשאלה כמאן (הגה"מ דעיקר בטחורים וכו')

נוסח
טיות לסומכוס (דתניא) כל עצמן של ב"ש לא היו מודים בעירוב עד שיוציא מטתו וכל כלי תשמישו לשם. מאן תנא דהא דתניא עירב בלבנים והוצרך בשחרים אף בלבנים לא יצא תנינא ואליבא דב"ש: סומכוס אומר בחולין ואילו לנזיר בין חוי לאחרי בנ"א שאינן נזירים אלא נזיר משום דאפשר דמיתשיל על נזירותו ושרי ליה. תרומה נמי אפשר דמיתשיל עלה ונפקא לחולין ואמרינן הרומה אי מיתשיל עלה הדרא למבלא ועדיין היא אסורה לישראל ואמרינן אשר (עליו) [לאפרושי עלה] דהא תרומה ממקום אחר נשארה זו כולה חולין ורחינן לא יתבן להרציא עליה תרומה ממקום אחר דלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף. פי' אין תורמין על פירות שהן בבאן מעורות שהן מונחין במקום אחר ואינן מוקפין. כלומר דהיקף שמקיפין על כולן נמצא כאילו נתנין אלו באלו ונמצא תורם מצד זו לצד זו ואמרינן אפשר דמיתשיל עלה וספרש ממנה הנשארת דאורה היא לאכילתו כמו היין לנזיר לאדר שישאל על נזירותו ודחינן לא פליג סומכוס אלא בתרומה שהיא מעומדת שאם ישאל עליה ותחזור למבלא ויפרש ממנה תרומה לא תשאר בה מין ב' שעורות. ואקשינן אמאי ממקה כלומר דרא ה לתרומה (אי) [מן] העירוב לגברי ושבר בחולין בלבד היה לו לומר בר"א בתרומה מועפת אבל בתרומה מרובה שאם יוציא תרומתה ממנה ותשאר ממנה מין ב' שעורות מערבין לו בה. אלא סומכוס סבר לה כרבנן דפליגי על ר' בשמועה שאחרי שמועה (ניתנו) [דתנו] באילן כו' דאכל

מבנה
(מדקה) קושיות
תשובות

נוסח (ירושלמי)
הגהת ירושלמי בקבר - ביון בגלים בטיות רבי יהודה דאמרינן: • לכהן בבית הקברות. • לכהן בבית הרגומה שהיה

מבנה
(מדקה) קושיות
תשובות

גליון השיים
תוס' ד"ה ולפרום וכו' אינה נמי דמיתשיל כל דפריך פשיטא הייבו משום דמרישא שמעי' עי' תוס' שבתים ד' כא ע"ב ד"ה עבר זמנו:

כ"ל גורס תנא ר"י אומר